SVOBODA Свобода

UKRAINIAN DAILY · УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 228. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 1, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го ГРУДНЯ 1993. Ч. 228. РІК С.

В УКРАЇНІ ЗМІНЕНО ДЕКРЕТИ ПРО ВАЛЮТНЕ РЕҐУЛЮВАННЯ

Київ (УНІАР). — Тут 25-го листопада на сесії Верховної Ради України затверджено новий механізм регулювання рівнів курсів валют. До декретів Кабінету Міністрів внесено зміни, згідно з якими: для валютних операцій використовуються валютні обмінні курси чужоземних валют, виражені у валюті України: курси валютних вартостей в чужоземних валютах, а також в розрахункових одиницях. Зазначені курси встановлює Національний Бан України спільно з Кабінетом Міністрів. Валютні операції здійснюються продовж 30 днів.

Закон вступає в дію з дня його опублікувння. Національному Банкові та Кабінетові Міністрів доручено опрацювати механізм контролі, який забезпечуватиме повноту і вчасність здійснення валютних розрахунків.

З 1-го січня 1994 року скасовується дія індивідуальних ліцензій як таких, що не відповідають інтересам держави, виданих резидентам на відкриття ними валютних рахунків у закордонних банках, окрім підприємств і організацій морського, річкового та летунського транспортів.

Згідно з ухваленою постановою, продовж трьох днів має бути встановлена гранична межа між курсом купівлі і курсом продажу закордонної валюти у готівкових та безготівкових операціях.

Президент України Леонід Кравчук підписав ухвалений Верховною Радою закон України про внесення змін і доповнень до декретів Кабінету Міністрів України про валютне реґулювання. Ухваленими змінами і доповненнями скасовано практику фіксованого курсу карбованця і введено економічний механізм його реґулювання.

Документом передбачено, що торгівля чужинецькою валютою, яка не підлягає обов'язковому продажу, здійснюється за курсом з відхиленням від офіційного валютного курсу не більше, ніж у два рази. З метою ефективного використання валютних надходжень, створюється міжвідомча комісія, яка визначатиме пріоритети використання валюти. Запроваджено дійову систему контролі за своєчасним надходженням валюти в Україну.

Окремою постановою Кабінет Міністрів скасував з 1-го січня 1994 року усі надані раніше підприємствам і організаціям пільги щодо звільнення їх від обов'язкового продажу надходжень у закордонній валюті. Надалі звернення про надання подібних пільг Уряд не прийматиме.

МИТНИКИ І МІЛІЦІЯ БОРЯТЬСЯ ЗА ВПЛИВ

Київ (УНІАР). — Тут 25-го листопада відбулася пресова конференція в Міністерстві внутрішніх справ, присвячена праці державних органів для захисту споживчого ринку і боротьбі з економічною злочинністю.

Учасники пресової конференції зазначили що на поширеній нараді в Міністерстві Внутрішніх Справ з участю Управління внутрішніх справ, прикордонників, митників, Служби Безпеки України та генеральної прокуратури визначено спільні заходи для захисту споживчого ринку, однак діяльність органів внутрішніх справ не завжди знаходить підтримку серед митних працівників. Державний митний комітет неодноразово звертався до Кабінету Міністрів та Міністерства Внутрішніх Справ з вимогами заборонити працівникам міліції контролювати вивезення товарів з України.

Зазначалося також, що для укомплектування підрозділів дорожньої міліції потрібно 20,000 осіб і 3,000 автомобілів, а також озброєння, техніка і засоби зв'язку.

Тепер на території України діє 93 стаціонарних, 39 спеціялізованих постів і 34 пошукові групи міліції. За останні 10 місяців вони виявили 16,000 фактів нелегального вивезення товарів.

Вийшла нова книжка про Митрополита А. Шептицького

Оттава. — Інститут ім. Митр. Андрея Шептицького видав монографію про духовість свого покровителя. Книжка в англійській мові п.з. „Pray for God's Wisdom: The Mystical Sophiology of Metr. Andrey Sheptysky". Автором книжки є о. д-р Андрій Чировський, директор цього ж інституту і професор східньохристиянського богослов'я при університеті св. Павла.

Книжка в твердій оправі налічує понад 300 стор. й продається за 15 дол. (кошт посилки додатковий). Її видано завдяки субсидії Фундації американських приятелів інституту ім. Митр. Андрея Шептицького, головою якої є д-р Андрій Бровар з Чикаго.

Це перша монографія, яка вглиблюється в науку Митрополита Шептицького про Божу Мудрість. Хто бажав би закупити цей твір може звернутися на адресу: Sheptytsky Institute Saint Paul University, 223 Main St., Ottawa, Ont. K1S 1C4, Canada; tel. (613) 236-1393 ext. 2332.

Бельгію охопив страйк

Брюссель. — Як інформує агентство Ассошіейтед Пресс, Бельгію охопив загальний страйк — перший від 1936 року. Він цілком паралізував національну економіку і змусив уряд розпочати переговори з керівниками професійних спілок.

Приводом до страйку став запропонований урядом і схвалений парляментом плян заощаджень у зв'язку з величезною заборгованістю уряду, бюджет якого не спроможний витримати тягару соціяльних програм. Отже, цей плян передбачав зменшення соціяльних програм на 110 біл. бельгійських франків (3.1 біл. дол.), а водночас і збільшення податків. На 1995-96 роки буде заморожена платня для державних службовців, а також ціни на головні товари, однак не буде заборонено підвищувати ціни на алькоголь, сигарети і бензину. Згідно з цим пляном, річний дохід пересічної бельгійської родини зменшиться на 3 відсотки.

Уряд є певний, що здійснення нового економічного пляну посприяє економічному розвиткові і зменшенню безробіття. Тепер в країні є 580,000 безробітних — 14 відсотків усіх трудових ресурсів.

Однак профспілки виступили проти пляну і закликали до загальнонаціонального страйку. Прем'єр-міністер Жан-ЛюкДеян визнав, що загальний страйк „справив на нього враження", але, погоджуючись на переговори, він разом з тим сказав, що уряд не відмовиться від пляну і на переговорах мова може йти тільки про способи його здійснення. Більше того — прем'єр і члени бельгійського уряду є певні, що прийнятий Бельгією плян заощаджень послужить взірцем для інших країн — членів Европейського союзу, більшість з яких переживають ті самі проблеми, особливо ж безробіття.

Стало відомо, що 10-го грудня в Брюсселі відбудеться зустріч керівників урядів країн Европейського союзу. Вони обговорюватимуть і бельгійську, і загальноевропейську економічну кризу.

УКРАЇНА МІНЯЄ СТАНОВИЩЕ ЩОДО НУКЛЕАРНОЇ ЗБРОЇ

Джерзі Ситі, Н.Дж. — У понеділок, 29-го листопада, „Радіо Свобода" повідомило, що Президент ЗСА Билл Клінтон і Президент України Леонід Кравчук мали телефонічну розмову. Президент ЗСА висловив невдоволення з приводу численних застережень під час ратифікації угоди Старт-1 і Лісбонського протоколу.

Президент України Л. Кравчук, поінформувавши про всі проблеми, пов'язані з ядерним роззброєнням України, запевнив, що після виборів нового парляменту знову порушить це питання у Верховній Раді.

Президенти розмовляли про соціяльно-економічну ситуацію в Україні та розвиток двосторонніх українсько-американських відносин. Президент Б. Клінтон заявив, що як Україні, так і Америці необхідно шукати шляхів здійснення договору Старт-1 і запевнив, що ЗСА допоможуть Україні вирішити складні економічні питання.

Президент України Л. Кравчук дав інтерв'ю для французької газети „Фігаро", зазначивши, що „Україна продовжує рухатися до без'ядерного статусу. "Я, як і раніше, переконаний, що іншого шляху для нашої країни немає. Престиж України на міжнародній арені не буде визначатися наявністю ядерної зброї, а виконанням взятих на себе зобов'язань іти курсом до статусу без'ядерної держави. На жаль, парлямент не ратифікував договір про нерозповсюдження ядерної зброї", — сказав Л. Кравчук, пояснивши, що це викликане тим, що інші ядерні держави не хотіли зрозуміти особливого становища України та занепокоєння депутатів. Президент Кравчук висловив бажання, щоб Захід не спекулював на наслідках цього голосування, а дав фінансову і технічну підтримку для швидшої ліквідації ядерних боєзарядів.

ВІДБУДЕТЬСЯ МИСТЕЦЬКИЙ ЯРМАРОК

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців Українців Америки і Літературно-Мистецький Клюб влаштовують мистецький ярмарок із продажу картин мистців графіки, кераміки, нашийників, ювелірних виробів та інших речей призначених на свята. Ярмарок буде відкритий від 3-го до 19-го грудня в п'ятниці, суботи і неділі. У п'ятницю, 3-го грудня, о год. 6:30 вечора під час відкриття ярмарку відбудеться весела програма, в якій беруть участь: Уляна Любович, Любарт Ліщинський і Лаврентія Туркевич в приміщеннях клюбу, 136 Друга авеню в Ню Йорку, 4-ий поверх.

Відбулася передвиборча конференція УРП

Київ (УНІАР). — Тут у суботу, 27-го листопада, Українська Республіканська Партія провела першу передвиборчу конференцію. Головними промовцями були: голова УРП, народний депутат України Михайло Горинь, почесний голова УРП Левко Лук'яненко, народний депутат Іван Заєць, керівники обласних організацій.

Учасники конференції розглянули питання політичної ситуації в Україні, політичну програму УРП та зміни і доповнення до неї. Як підкреслив лідер республіканців М. Горинь, з уваги на те, що Уряд на чолі з Президентом не оволодів ситуацією і вдався до адміністративних заходів виходу з кризи, УРП вважає своїм обов'язком сприяти об'єднанню всіх демократичних сил з метою обрання парляменту, який стане на шлях рішучих соціяльно-економічних перетворень.

Українська Республіканська Партія оприлюднила заяву зі закликом до членів партії зосередити увагу на політичній боротьбі з антиукраїнськими прокомуністичними силами і не конфронтувати з партіями та організаціями, які увійшли до постійно діючої наради національно - демократичних сил. Як сказано у заяві, УРП вважає своїм обов'язком сприяти об'єднанню демократичних сил у передвиборчій кампанії з метою обрання парляменту рішучих соціяльно-економічних змін у державі.

В Україні

КИЇВ. — Тут звільнено з праці генерального директора і першого віцепрезидента Української Спілки Промисловців і Підприємців (УСПП) Івана Бурдака. Його звинувачують у грубому порушенні статуту УСПП, що виявилося у самочинній спробі створення політичної організації з використанням авторитету і можливостей УСПП без відповідального погодження з керівництвом. Наказ про звільнення Бурдака підписав президент УСПП, віцепрем'єр-міністер України Василь Євтухов. І. Бурдак не погоджується з цим і має намір апелювати до з'їзду УСПП, який відбудеться в першій половині грудня.

ЛУГАНСЬКЕ. — У великій залі колишнього обласного комітету КПУ відбулися урочисті збори обласної організації Всеукраїнкського Товариства „Просвіта", присвячені 125-річчю товариства. Голова луганських просвітян Раїса Лук'яненко зазначила, що організація нараховує 25,000 членів і має неабиякий вплив серед військових. Виступили гості з Києва — письменниця Раїса Іванченко, Борис Дзюба та Юрій Юненко.

ОДЕСА. — Тут застрайкували студенти історичного факультету Одеського Університету. Приводом стала чергова затримка з виплатою стипендій. Щомісяця студенти отримують стипендії на 2-3 тижні пізніше і за теперішньої інфляції ці гроші так знецінюються, що вже нічого не варті. Виникла загроза, що зупиняться навчання на всіх факультетах. Стипендія становить від 28 до 54,000 карбованців.

КИЇВ. — У Будинку економічних та науково-технічних знань розпочалася праця школи-семінару „Фінансово-кредитні важелі виживання підприємств в умовах ринку". Семінар має на меті допомогти в першу чергу людям, що не мають спеціяльних економічних знань, зорієнтуватися у складних умовах народження українського ринку. Куди вкладати гроші при інфляції 3 відсотки на день, що робити з приватизаційним сертифікатом, які галузі промисловости дають найшвидший оборот капіталу — ці і багато інших питань були висвітлені економістами, викладачами виших учбових закладів.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ. — Тут відбулася зустріч представників ділових кіл Словенії та України. На прикладі Івано-Франківщини підприємці з'ясовують можливості найкоротших шляхів виходу України з економічної кризи.

Музична програма збагатить полуденок УМ

Наталія Хома

Шурен Багратуні

Ню Йорк. — Як уже інформовано, в неділю, 5-го грудня, о год. 1-ій по полудні, відбудеться в готелі Валдорф-Асторія, Лексінгтон авеню і 50-та вул., святкове завершення розбудови Українського Музею у формі полуденка із відповідною програмою.

Головну доповідь буде мати міністер культури України Іван Дзюба, а поруч із тим учасники матимуть нагоду послухати вибрану музичну програму у виконанні Наталії Хоми, визначної української челістки, та її мужа челіста Шурена Багратуні. Виступить також широко відомий в ЗСА вокальний ансамбль „Промінь" під керівництвом Богданни Волянської.

Наталія Хома студіювала музику у Львівській консерваторії, а відтак у Москві. Вона дала численні концерти не лише в колишньому СССР, але також в Европі, Канаді та ЗСА, як солістка але також як член різних музичних ансамблів та оркестр у сольових партіях. Як челістка вона здобула ряд міжнародних нагород в музичних конкурсах. В Ню Йорку вона деб'ютувала із камерним ансамблем нюйоркської симфонічної оркестри і в Канаді із симфонічною оркестрою Шербрук. В Еспанії концертувала із камерною оркестрою ім. Ф. Ліста.

Шурен Багратуні має за собою також широку музичну кар'єру, як соліст і член камерних оркестр в колишньому СССР, в Европі та ЗСА. Закінчив він консерваторію в Москві і здобув на конкурсах ряд перших місць. Тепер він навчає у консерваторії Нової Англії.

Вокальний ансамбль „Промінь", що саме відзначує 20-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ЛІБІЙСЬКИЙ ЛІДЕР Муаммар Каддафі вимагає притягнути до кримінальної відповідальности колишнього президента З'єднаних Стейтів Роналда Реґена і колишнього прем'єра Великобританії Марґарет Тачер. Лише коли вони стануть перед лібійським судом нібито за організацію повітряного збройного нападу на лібійську столицю Тріполі в 1986 році, М. Каддафі погодиться видати двох лібійців, причетних до знищення американського пасажирського літака над шотляндським містечком Локербі в грудні 1988 року. Згаданий напад на Тріполі стався після того, як лібійські агенти організували вибух в одній з берлінських дискотек.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Пакістану Сардар Алі заявив у парляменті, що країна не має наміру відмовлятися від своєї програми створення ядерної зброї. День перед тим з подібною заявою виступила новий прем'єр-міністер Пакістану Беназір Бгутто. Вона підкреслила, що ядерне питання не стане темою обговорення до того часу, поки Індія не підпише договору про нерозповсюдження атомової зброї. Як відомо, Індія не хоче цього робити з огляду на ті самі причини.

ГОЛОВА ДЕРЖАВНОЇ РАДИ Китаю Лі Пен заявив, що його країна може вплинути на Північну Корею з метою унеможливлення ядерних претенсій Пйонґенґу. Як інформує токійська газети „Асагі", цю думку Лі Пен висловив під час зустрічі з делеґацією Нової партії Японії, яка тепер входить у японську урядову коаліцію.

ПІД ЧАС КОНФЕРЕНЦІЇ в Сіднеї, на якій обговорювалися проблеми АІДС, представниця Індії Вінод Сапра повідомила, що вже тепер в її країні налічується понад 10 міл. носіїв вірусу цієї „чуми XX сторіччя". Виглядає, що невдовзі Азія пережене Америку щодо кількости хворих. Індійські спеціялісти вважають, що тільки в Індії до кінця 2000 року від АІДС вмре щонайменше один міл. осіб.

КІЛЬКІСТЬ ЖЕРТВ У ВИСЛІДІ недавнього військового перевороту в Бурунді може значно перевищити результати різанини 1972 року, коли урядове військо знищило 150,000 осіб з племени гуту. Причиною повалення першого демократичного президента країни Мельгіора Ндадає знову стала боротьба за владу між президентом — представником племени гуту і армійським командуванням, яке належить до племени туці.

ЗА ДЕВ'ЯТЬ МІСЯЦІВ цього року безробіття в Еспанії збільшилося до 23 відсотків. Великою мірою це є вислідом неуспішних переговорів уряду Філіппе Ґонзальєза з підприємцями і профспілками з приводу заморожування місячної платні. Спостерігачі передбачають, що тяжка економічна ситуація в країні набагато погіршить становище соціялістичного еспанського уряду, який не має більшости в парляменті.

В ІЗРАЇЛІ ЗАПРОВАДЖЕНО нову систему рекрутування молоді в армію. Згідно з цією системою, ще до початку служби майбутні вояки повинні зголоситися, в яких військах вони хотіли б служити. Як засвідчують спеціяльні опитування, 80 відсотків новачків є вдоволені зі запровадженням цього порядку.

СЕСІЯ ЛЬВІВСЬКОЇ Міської Ради вирішила, що від 1-го грудня цього року громадяни Росії, які прибуватимуть у це давнє західньоукраїнське місто, сплачуватимуть спеціяльний податок в сумі мінімальної платні, що складає 60,000 карбованців. Львівські депутати є певні, що цей захід покращить криміногеннну і санітарно-гігієнічну ситуацію в місті. Щоправда, у Львові, на відміну від Москви і Санкт-Петербургу, не будуть реєструвати всіх приїжджих, а лише братимуть згаданий податок. Пільгами користуватимуться громадяни Росії укрінського походження, а також громадські організації — земляцтва і різні добродійні установи.

В АМЕРИЦІ

ЯК ІНФОРМУЄ ГАЗЕТА „Ню Йорк Таймс", Адміністрація президента Билла Клінтона має поважний намір запропонувати новий спосіб реформування системи виплати державної допомоги — т. зв. велферу. Між іншим, буде зменшено часовий відтинок виплати допомоги до двох років. Цей захід, на думку його ініціяторів, має змусити осіб активніше шукати за працею. Тепер в країні є п'ять мільйонів родин, які повною мірою залежать від фінансової підтримки держави. Переважно це одинокі матері з дітьми від різних батьків. Газета пише, що реформувати систему державної допомоги збиралися також президент Джиммі Картер і Ричард Ніксон, однак у них нічого з того не вийшло. Теперішній намір президента Б. Клінтона повернутися до цієї проблеми є пов'язаний з тим фактом, що за останні три роки кількість осіб у цій програмі у ЗСА збільшилася на 25 відсотків.

СЛІПИЙ ШЕЙХ ОМАР Абдель-Рахман вдруге відмовився від призначеного для нього адвоката. Він вимагає, щоб його інтереси в суді захищав Вілиям Канстлер. Цей відомий мангеттенський правник захищав єгиптянина Ель-Саіда Носаіра, причетного до вбивства радикального рабина Меіра Кагане. Однак В.Канстлер вже представляє інтереси іншого звинуваченого у справі вибуху в Світовому торговельному центрі, а згідно зі законом адвокат не може захищати двох підсудних, пов'язаних однією справою.

ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС" з приводу наміру Адміністрації З'єднаних Стейтів продати Китаєві суперкомп'ютер американської фірми Крей Рісирч, між іншим, пише: „Всупереч критиці борців за права людини і їхніх прихильників у Конґресі, президент Клінтон простягнув китайському президентові Цзянові Цземіневі руку дипломатичного компромісу в Сієтлі. У відповідь він дістав те, чого не сподівався: що китайське наставлення залишиться попереднім. Ніхто не вірив, що Китай пообіцяє відразу переглянути свій погляд на права людини, на експорт зброї і торговельну політику, однак не відгукнувшись взаємністю на ретельно підготовлений пакет жестів доброї волі, запропонований Вашінґтоном, Пекін дуже ускладнив ситуацію для американської Адміністрації, яка хотіла запобігти процесові погіршення американсько-китайських стосунків".

ФЕДЕРАЛЬНИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ суд З'єднаних Стейтів прийняв рішення, яким заборону „непристойних телевізійних програм" від 6-ої год. ранку до півночі визнано неконституційною. У такий спосіб апеляційний суд у Вашінґтоні скасував рішення Федеральної комісії в справах інформації, прийняте раніше. Суд потрактував це рішення як порушення першої поправки до Конституції ЗСА, яка гарантує свободу слова.

ГАЗЕТА „НЮЗДЕЙ" інформує, що нюйоркська влада незадовго до Дня Подяки зарядила, що власники деяких винарень у місті мусять наливати вино покупцям для того, щоб вони скуштували його на смак. Це рішення ентузіястично прийняли як покупці, так і продавці. Представник нюйоркського відділу Асоціяції виноторгівців Билл МакДевіт заявив, що можливість пробувати вино перед купівлею приводить до швидшого його продажу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year $40.00 6 months — $22.00 3 months $15.00
UNA members 1 year $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to: Svoboda
Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік — $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $15.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

1-го грудня 1991 — 1-го грудня 1993

Рівно два роки тому, на величезних просторах від Попраду по Дін, відбувся референдум над питанням: чи хочете незалежної України?. Водночас ішлося про вибір першого президента України. Управлених до голосування було 37,886.555 осіб. Голосувало 33,892.415 осіб. Голосували ,,так" 28,804.071, себто 90,34 відсотка. За перетворення членської країни Совєтського Союзу в незалежну державу заявилися не тільки українці, але й росіяни, поляки, жиди й інші чужонаціональні мешканці України. Це був рідкий у всесвітній історії прояв ,,територіяльного" патріотизму — логічний висновок, що будувати державу мусять всі її закорінені автохтони, а не тільки одні українці. Водночас з-посеред шести кандидатів на президента найбільше голосів отримав Леонід Кравчук, тодішній голова Верховної Ради України.

Споглядаючи на два роки тому треба не тільки захоплюватися чудом наведеного вгорі висліду референдуму, але й тверезо аналізувати його. Склався на нього безумовно зріст національної й навіть державницької свідомости українців, але й зріст відрази до верховодства Москви і ненависти супроти комунізму. Багато неукраїнців голосували ,,за", бо не хотіли довше фінансувати своїми податками велетенської совєтської збройної сили та субвенціонувати Кубу й інші комуністичні країни. Однак грубо помилялися всі ми, які думали, що та феномельльна солідарність у голосуванні ,,за" українську державу — створить солідарну силу у будові молодої держави. Два роки тому і по нинішній день сувора дійсність в Україні — й далі нерозплутаний вузол парадоксів. Верховна Рада України проголосила була спершу суверенність, згодом незалежність та розписала референдум, який затвердив ті постанови. І голова Верховної Ради став першим обраним Президентом.

А впродовж минулих двох років ця сама Верховна Рада не тільки не схвалила конституції, яка з'ясувала би характер проголошеної держави й розподілила функції державної верхівки, але й не поклала край масовим грабежам державного майна, веденими директорами державних фабрик та всіма іншими ,,мафіозами" — вчорашніми парто- й технократами, які залишилися на своїх теплих становищах. Навіщо далеко шукати винуватців, коли син самого першого прем'єра, Вітольда Фокіна, який урядував повний рік, дістав дозвіл (і без дозволу) на вивіз за кордон десяток тисяч тонн нафти і продав із зиском до своєї кишені та волос не впав йому з голови. Чи щось таке можливе поза тією нещасною нашою Україною?

Поглибилася за ті два минулі роки національна свідомість. Є поважний успіх у ділянці шкільництва, у появі шкільних книжок, в українізації мови на вулицях і вивісок на установах, у музейництві та в усвідомленні, що дійсно ,,вибухла" українська держава, яку визнало понад 20 держав широкого світу. Але в економіці прийшов не поступ, а відступ, не проґрес а реґрес. Впродовж двох років не можна було знайти підкладу під рідну валюту, хоч ця валюта — гривня — давно надрукована в Канаді і змаґазинована у Києві. До сумних парадоксів належить факт, що працює в Україні великий промисел, існують великі багатства, але державний бюджет занархізований, його дефіцит як також інфляція давно вихопилися з контролі державної влади, нема грошей на купно амбасадорських будинків і приватні особи з американської громади мусять збирати на це гроші та водночас народилися в Україні — буквально мільйонери не купонів, а долярів, німецьких марок і швайцарських франків.

А втім, уся ця сумна дійсність в Україні не перешкоджує, що є заприсяжені оптимісти типу Миколи Руденка. І кожний більший чи менший достойник, який приїздить сюди з Києва — оптиміст. Дуже мудро схарактеризувала ситуацію професор історії Марта Богачевська-Хом'як, яка останній рік перевела в Україні за програмою Фулбрайта про обмін науковими силами, та поділилася своїми думками на форумі НТШ у Ню Йорку. Ми — мовляв — усі фальшиво підходимо до оцінки подій в Україні. Ми дивимося очима західніх демократів і забуваємо, що там інший світ, інша атмосфера, що там покутує поверх 300-літня неволя і поверх 70-літня система комунізму. Верховна Рада України — це пародія парляменту. Там мусить прийти ,,сильна рука" — щоб завела лад.

Олександер Серафин

АСПЕКТИ ЗМІН В УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ

V.

• Україна могла б зберегти ринки збуту своїх товарів у Росії і інших країнах СНД бодай тимчасово, що є дуже потрібно для української економіки;

• Україна залежить від Росії енергетично, технологічно і від її сировини. Переорієнтація на інші ринки вимагає коштів і часу;

• ринкові реформи Росії, які йдуть швидше від України, потягнули би за собою Україну, тим помогли би Україні.

Ці арґументи тратять силу, якщо Росія продаватиме Україні енергетику і сирівці по світових цінах. Світові ціни нафти і сирівців зроблять українські вироби неекономічними у відношенні до російських — тобто відпаде російський ринок збуту. По світових цінах, енергетику і сирівці можна купити і в інших країнах. Так і прискорення ринкових реформ в Україні зазнає перешкод.

Дуже важливим є розвиток і встановлення нових раціональних господарських зв'язків між підприємствами, усунення штучних перешкод на шляху їм прямої взаємодії. Виконання підписаної у липні 1993 року угоди між Росією, Україною і Білоруссю про спільний економічний простір і ринок товарів СНД і статус асоційованого члена в економічному союзі на який Україна згодилася при кінці вересня ц.р., є лише тимчасовими діями. Вони, одначе, можуть наблизити Україну до того, що вона буде змушена піддатися економічним і політичним вимогам Москви.

Поради Ніксона

У книжці ,,Схопи момент", Ніксон поручає п'ять пунктів до успішного розвитку держави, які практикували поступові азійські країни, як Південна Корея, Тайван та інші.

Інституції основані на вільному ринку — приватній власності і вільних цінах — творять спонуку до праці. Тільки при допомозі приватної власности можна створити твердий зв'язок між працею і винагородою. І тільки ціни встановлені вільним ринком можуть давати дуже потрібні вказівки споживачам і виробникам, які підсилюють економіку до більшої ефективности. Навіть неосвічені працівники реаґують позитивно на побудник до виробництва. В роботі немає психологічної різниці між національностями. Економічна різниця між китайцями в Китаї і на Формозі, наприклад, не є наслідком кращого вміння, а наслідком побудників. Так розуміють комуністичні ідеологи Китаю і після трьох років перерви економічних реформ, вони знову до них повернулися. Дивитися прямо у вічі економічному суперництві є ключем до надмірної економічної конкуренції. Практика показує, що всякі правні обмеження є тільки перешкодою у дальшому майбутньому поступові.

Людський капітал є найважливішим складником у розвитку економіки. Хоча велика кількість землі і природні багатства значно допомогли в господарському розвої ЗСА, але найбільшим фактором була ініціятивна вдача їхніх громадян і вага, яку вони поклали на науку.

Конечно триматися засади: чим більше щось оподатковуєш, тим меншу маєш з нього користь. Якщо Уряд накладамиме високі податки на заробітки і прибутки, то буде менше економічної активности. Знову ж практика показала, що ці держави, які мали низькі податки, дали більше стимулу ростові, який приніс їм більше прибутків ніж вищі податки. Не меншою проблемою є думка, що держава повинна втручуватися в справи ринку і диктувати інвестиційну політику. Допомога держави є корисна в зміцнюванні приватного сектора економіки, а не в його послаблюванні чи витісненні. Ми є свідками наслідків такого думання і практики в комуністичних країнах.

Не відкидати чи забороняти чужі інвестиції. Чужі капіталовклади творять верстати праці. Ці країни, що цьому сприяли, можуть пишатися успіхами. Вони добре розуміли, що цим не тратили контролі над своїм економічним майбутнім, але вони створили можливості для кращих економічних обставин на майбутнє.

(Закінчення на стор. 3)

Політичні партії сучасної України

1. Демократична Партія України (ДПУ).
2. Ліберально-Демократична Партія України (ЛДПУ).
3. Комуністична Партія України (КПУ).
4. Об'єднана Соціял-Демократична Партія України (СДПУ).
5. Соціял- Демократична Партія (ОСДП).
6. Об'єднана Державна Самостійність України (ОДСУ).
7. Партія Зелених України (ПЗУ).
8. Партія Слов'янського Відродження (ПСВ).
9. Українська Народно-Демократична Партія (УНДП).
10. Українська Національна Партія (УНП).
11. Українська Партія Демократичної Згоди (УПДЗ).
12. Українська Республіканська Партія (УРП).
13. Українська Селянсько-Демократична Партія (УСДП).
14. Українська Християнсько-Демократична Партія (УХДП).
15. Народний Рух України (НРУ).
16. Селянська Спілка України (ССУ).
17. Спілка Трудящих України за Соціялістичну Перебудову (СТУСП).
18. Ленінська Комуністична Спілка Молоді України й Молодь за Демократичний Соціялізм (ЛКСМУ) і (МДС).
19. Пласт.
20. Спілка Незалежної Української Молоді (СНУМ).
21. Студентське Братство (СБ).
22. Українська Студентська Спілка (УСС).
23. Всеукраїнське Об'єднання Солідарности Трудівників (ВОСТ).
24. Українське Об'єднання Житлової Кооперації (УОЖК).
25. Державна Самостійність України.
26. Ліберальна Партія України (ЛПУ).
27. Партія Демократичної Державности України (ПДДУ).
28. Українська Партія Справедливости (УПС).
29. Партія Праці (ПП).
30. Партія Демократичного Відродження України (ПДВУ).
31. Трудовий Конґрес (ТК).
32. Молодих Рух.
33. Українська Партія Шанувальників Пива (УПШП).
34. Нова Україна (НУ).
35. Конґрес Українських Націоналістів (КУН).
36. Український Меморіял ім. Василя Стуса (УМБС).
37. Союз Українок України (СУУ).
38. Українська Соціялістично-Демократична Молодь (УСДМ).
39. Ліберально- Демократична Молодь (ЛДМ).
40. Всеукраїнське Об'єднання Трудівників (ВОТ).

Подав: Роман С. Голіят.

Володимир Жила

КНИГА, ЯКУ ВРУЧЕНО ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

Михайло Грушевський, ,,На порозі Нової України: статті і джерельні матеріяли", за ред. і з вступним словом Любомира Винара, Ню Йорк—Львів—Київ—Торонто—Мюнхен; Українське Історичне Товариство, 1992. 278 сторінок.

I

Той, хто хоч один раз дещо прочитав з історичних чи літературних праць Михайла Грушевського, лишається на все життя під його величезним впливом. Тому і не дивно, що багато статтей, чи навіть окремих праць цього відомого історика викликають сьогодні найжвавіший відгук у широких колах читачів. І то не зважаючи на те, що совєтська історична наука (коли її так можна назвати) понад шістдесят років безжалісно громила творчість Грушевського та його особисто і то після величавих ювілейних святкувань, що відбулися у жовтні 1926 року в Києві. Святкування ці, як пише в своїх спогадах Григорій Костюк: ,,Це був тріюмф. Це був вибух великої сили української державної свідомости. Описати цей момент міг би тільки великий поетичний талант. Переповнена заля (Актова заля колишнього Університету ім. св. Володимира, в якій у минулому лунали голоси М. Максимовича, М. Костомарова, В. Антоновича, М. Драгоманова та ін. — В. Ж.) спонтанно встала і влаштувала ентузіястичну довготривалу овацію. В той момент... для учасників ювілейного свята можна з певністю сказати, не існувало ні радянської влади, ні комуністичної партії та її диктатури. В її свідомості панував лише образ великої соборної України та її духовного вождя академіка Михайла Грушевського".

Життя і творчість Грушевського свідчать, що він був людиною послідовною, прагматичною і напрочуд працьовитою, а вся його творча спадщина як вченого ,,і нині вражає не лише глибиною наукового висвітлення історичного процесу, а й надзвичайною актуальністю її повчального змісту для сьогодення". На особливу увагу заслуговує його глибоке розуміння культури, освіти, зокрема літератури, в якій на його думку, втілювалися найбільш хвилюючі і високі переживання людини протягом століть, і — найголовніше глибока любов до батьківщини, до свого народу, який він хотів бачити вільним і освіченим. Любив він і природу свого краю, і в серці своєму носив глибоке почуття невід'ємного зв'язку з нею.

Перед нами цікаве й гарне видання Михайла Грушевського ,,На порозі Нової України: статті і джерельні матеріяли". Книгу видало Українське Історичне Товариство пам'ятного 1992 року в перші роковини відновлення української державности. Заголовок ,,На порозі нової України" поруч таких заголовків як ,,Ілюстрована історія України", ,,Затоплений дзвін", здається, найбільш відомий в Україні, коли судити по частоті його згадки в нашій літературі.

Книга ,,На порозі Нової України" складається з десяти частин і охоплює 41 статтю. Сюди ввійшли такі частини: ,,На порозі Нової України", ,,Самостійна Україна (статті з грудня-квітня 1917—1918 р.)", ,,Інформаційні статті", ,,Історія виховання", ,,Вільна Україна", ,,Державне будівництво Української Центральної Ради", ,,Додатки", ,,Документація (125-ліття з дня народження Михайла Грушевського 1966—1934—1991)", ,,Бібліографія" та ,,фотографії". У цій рецензії із згаданих 41 статті книги обговоримо усі статті першої частини (,,Вступ", ,,На переломі", ,,Кінець московської орієнтації", ,,Наша західня орієнтація", ,,Орієнтація чорноморська" ,,Нові перспективи", ,,Культура краси і культура життя", ,,Велика Україна", Підстави Великої України: село, місто, державність, армія, нація" та деякі статті з інших частин, а саме: ,,Український герб", ,,Промова при ратифікації мирного договору", ,,Чи Україна тільки для українців?", ,,Промова на засіданні Центральної Ради з 17 грудня 1917 і ,,Українська Народня Республіка".

У першій частині Грушевський критично з'ясував історично-правні основи української держави 1918 року. На думку редактора цієї книги, ця частина є ,,одним з найважливіших джерел до історії Української Центральної Ради і Української Народної Республіки". У додаток вона подає чимало фактів для пізнання світогляду і політичної діяльности самого М. Грушевського, а саме, його ,,центральні історіософічні й історіографічні концепції, що стали інтеґральною частиною української національно-революційної ідеології періоду Української Центральної Ради і народження Української Народної Республіки". Грушевський високо цінував цей свій невеликий твір і вважав його ,,за свого роду 'політичний заповіт' з 1918 року". За свідченням Петра Одарченка, частина ,,На порозі Нової України" (тоді окреме книжкове видання — В. Ж.) була дуже популярна серед української молоді в 1918—1920 роках та багато причинилася до ,,формування української свідомости і національного світогляду". А совєтський історик В. Г. Сарбей ще в 1989 році писав, що, читаючи цю книгу, ,,можна одразу ж переконатися в її виразній націоналістичній спрямованості, яка й послужила ідеологічним обґрунтуванням виступу Центральної Ради проти Радянської влади. У Грушевського, справді, йдеться тут про нову, тільки зовсім не Радянську Україну. Це концентрований вираз націоналістичних поглядів автора, який пишномовно назвав його своїм 'політичним заповітом' ".

Продовження буде.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Д-р С. Сухованченко — лікар-піонер ЗСА з Рочестеру

Дуже цікавий був допис д-ра Павла Пундія про перших лікарів-українців в ЗСА, який був друкований в ,,Свободі" з 10-го вересня 1993 року.

Одним з таких лікарів-піонерів, який близько жив з українською громадою, допомагав бідним еміґрантам та журився майбутнім громади був д-р Степан Сухованченко — перший український лікар в Рочестері, Н. Й.

Родився д-р Степан Сухованченко 10-го листопада 1879 року коло Вінниці на Поділлі в сім'ї священика. В 1901 році закінчив Духовну Семінарію в Симферополі, в Криму, одначе священиком не хотів бути — його мрією було стати лікарем. Декілька років він служив в Чорноморській військовій фльоті в Севастополі. 1906 року вступив в Імператорську медичну військову академію в Петербурзі, яку закінчив успішно зі золотою медаллю. Як військовий лікар служив у Туркестані і у Фінляндії. Попавши в полон, працював в шпиталях Берліну в роках 1918—19, а опісля у Фінляндії.

До Рочестеру приїхав д-р С. Сухованченко з дружиною Ольгою 1923 року. Здавши стейтовий іспит 1927 року, він відкрив свою приватну практику. Крім своєї лікарської праці він брав активну участь у громадському житті українців Рочестеру. Д-р С. Сухованченко був релігійною людиною, свідомим українцем, який журився будучністю еміґрантів та долею української громади.

У автобіографії, на схилі своїх літ, він писав: ,,...з болем душі та з жалем я спостерігав брак єдности в українській громаді разом з розколом на різні групи на політичному, етнічному та релігійному тлі... Все ж таки я мріяв подати їм (еміґрантам-українцям) радість життя, пошану та віру в себе самих..."

Одним з більших громадських проєктів, в яких д-р Сухованченко брав провідну участь, було зорганізування громадського хору, який нараховував 75 співаків та славився своїми концертами в Рочестері. 1926 року д-р Сухованченко разом з відомим Мирославом Січинським, його дружиною Юлією та Дмитром Братусем запросили із славної капелі Кошиця Лева Сорочинського на диригента цього хору. Із-за браку єдности хор довго не проіснував.

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Михайло Паламар

СТАРИННА ТОРГІВЛЯ І ТРИПІЛЬСЬКА КУЛЬТУРА

II

Згадані Геродотові скити повільно посувались на захід під тиском таких то азійських племен — сарматів, які також були з різних народів Азії. Тодішні скити й з Кам'янського городища на східньому березі нижнього Дніпра, хоч і були близько грецького порту — Ольвії та Чорного моря, переїхали в Крим та західню Причорноморщину. Знову ж сармати, які вели тут подібне життя до скитів, також пересувались у Західню Европу, бо на них напирали нові азійські племена гунів, що спричинилось і до упадку Римської імперії в IV сторіччі по Христі, коли то закінчилась і торговельна старинна доба.

Із початком середньовіччя появилась Візантійська імперія та Київська держава в VI ст. з часу володаря Кия, а кочовики Азії — хозари осіли при нижній Волзі, де займались торгівлею. Але 860 року нащадки володаря Кия — Аскольд і Дир ради торгівлі облягали Візантійську столицю — Константинополь та прийняли з військом християнство, а слов'янські апостоли — філософ Константин (св. Кирило) і Методій з Візантії, в згаданому році, знайшли ,,руське" письмо в Криму. Опісля були династичні зв'язки з Візантією та ,,офіційне" впровадження християнства в Київській імперії 988 році за часів Володимира Великого. Все це тепер поширювало відомості про слов'ян і Східню Европу в середньовіччі, бож появлялись і літописання, академії та університети на українських землях.

Але у XVIII—XIX століттях починався розвиток різних наук, включаючи історіографії та археології. В Україні було багато старовинних пам'яток, головно в Причорномор'ї, що зацікавило дослідників-археологів і Західньої Европи, так що появились три археологічні осередки: в Одесі (для дослідів клясичної старовини), Києві та Львові. В 1890 роках київський археолог Вікентій Хвойка, ведучи досліди в селі Трипіллі біля Києва напрапив на сліди праісторичної мальованої кераміки й тим зиявив матеріяльну й духову культуру в Україні часів нової кам'яної доби — неоліту, що сягає з 5 тисячоліття до народження Христа й назвав її праслов'янською.

У 1974 році появився ,,Атлас історії світу" англійською мовою, який був підготовлений в Західній Німеччині, де в першому томі написано що ,,Трипільська культура знаходилась між Карпатами і Дніпром", а доми мешканців там були будовані довкруги площі (Hermann Kinder and Werner Hilgemann, ,,Atlas of World History". Volum I, P. 15). Цей двотомовий ,,Атлас" можна знайти в американських бібліотеках. Знову ж і Кембридзька енциклопедія археології, видана в Англії 1980 року, згадує про матеріяльну культуру й з ранішої кам'яної доби — палеоліту, якої сліди знайдені в Мізині й Пушкарях на Чернігівщині та Амброзії у Донбасі. Поселення з тих часів також відомі з Кирилівки в Києві. Полтавщині й басейнах більших рік України та в Криму, що описує археолог Ярослав Пастернак в ,,Археології України" з 1961 року виготовленій в Канаді.

Як відомо, під кінець другої річниці незалежности, амбасада України в ЗСА і Академія Наук України та Інститут археології рішили дати у Вашінгтоні виставу слідів Трипільської культури під назвою: ,,Україна 5,000 до 4,000 літ перед Христом", що зацікавило представників відомої американської преси. Тепер ця виставка відбувається у Українському Музеї в Ню Йорку.

Назва Трипільської культури пов'язана зі селом ,,Трипілля" недалеко на півдні від Києва. Це також доказ, що Трипільська культура пов'язана з українськими землями, бож ця назва й є поширена в цілому культурному світі, хоч трапляються дослідники, які бажають це приєднати до інших теренів старого світу, але так буває головно в археологічних та історичних науках... Тому що Трипільська культура почала розвиватися вже з кінцем старої кам'яної доби — палеоліту й пізніше сягала від Київщини до побережжя Чорного моря, де через старинні чорноморські торговельні зв'язки впливала й на середземноморське мистецтво старого світу.

Хліборобство в давніх часах було основою розвитку цивілізації людства, а в Єгипті на піскових долинах ріки Нілю воно почало розвиватись аж після штучних наводнень, тоді, як в Україні родючий чорнозем існував з прадавніх віків та давав багаті врожаї. Як відомо, єгипетські піраміди з каменя почато будувати приблизно між 3,000 й 2,600 літ до народження Христа, а згадуване єгипетське образкове письмо треба було також досліджувати, щоб більше довідатись про стародавню культуру єгиптян в добі старинного світу.

Отже, високомистецькі взори геометричного орнаменту з відповідним кольором і змістом в трипільській кераміці доказують, що це були вже вироби професійних малярів-декораторів тих прадавніх часів, які є основноположниками українського праісторичного народного мистецтва, що помічається у вишивках, килимах і писанках та кераміці сьогоднішніх часів. Це було причиною, що проф. д-р Ярослав Пастернак поважну частину своєї праці — Археології України присвятив Трипільській культурі.

Ґлен Спей вшанував св.п. С. Бандеру

Коли осінь вдягає Кетскильські гори в барвисті кольори, починаючи від струнких зелених сосон і ялин, через жовто-золоті і жовто-гарячі барви різних дерев, а кінчає на темно рудих шатах столітніх дубів, тоді наша українська громада Ґлен Спею вшановує одного з великих синів України, Провідника ОУН, Організації Українських Націоналістів, св. п. Степана Бандеру.

Цього року, в річницю геройсько-мученицької смерти Провідника, 15-го жовтня, вранці громада Ґлен Спею численно зібралася в стилевій дерев'яній церкві св. Володимира, де парох о. Василій Штелень відслужив заупокійну Св. Літургію з Панахидою за спокій душі св. п. С. Бандери в 34-ту річницю його відходу до вічности.

Перед тетраподом стояли прапороносці з національними прапорами — українським і американським, та прапором місцевого відділу ООЧСУ, Організації Оборони Чотирьох Свобід України.

По відправах в залі під церквою відбулася світська частина відзначувань. На сцені на тлі червоно-чорного прапора ОНУ висів портрет Провідника. Над портретом був образ Богородиці — Покрови українських збройних сил, бож день наперед, 14-го жовтня, було свято Покрови Пресвятої Богородиці й річниця постання Української Повстанської Армії. Сцена була оздоблена осінніми кольорами гірської природи й українськими вишивками, які гарно зливалися в одну барвисту гармонію. Перед образом Богородиці й портретом Провідника пишалася в'язанка червоної калини, улюбленого символу УСС, Українських Січових Стрільців, що підкреслювало тяглість української визвольної боротьби почерез УСС, УГА (Українську Галицьку Армію), УВО (Українську Військову Організацію), ОУН, Закарпатську Січ, УПА (Українську Повстанську Армію) й Дивізії УНА (Української Національної Армії), що все є нероздільне і тісно пов'язане золотою ниткою боротьби українського народу за свободу України.

Святочні сходини відкрив голова відділу ООЧСУ Василь Босак, подавши гарний перекрій життєпису Провідника.

Святочну доповідь виголосила Евфрозина Мартинець, вдало насвітлюючи постать св. п. Степана Бандери й вплив його особи й ним очалюваної ОУН на хід подій в Україні й поза нею в останніх десятиріччях. Прелеґентка чітко змалювала особу св. п. С. Бандери, підкреслюючи прикмети провідницькі й державницькі. Він був безкомпромісовий у боротьбі з усіма окупантами України, і це доводило часто-густо до розходжень у рядах ОУН. Однак історія сьогоднішніх років довела нам, що тодішні потягнення Провідника були правильними.

Світлої пам'яти Степан Бандера й тисячі таких, як він, своєю кров'ю писали історію української визвольної боротьби та історію української нації.

Червона Москва, руками своїх вислужників, замордувала багато наших найкращих з кращих борців за волю України, а між ними й Провідника св. п. Степана Бандеру, але не змогла знищити ідею, якою вони жили, за яку боролися і за яку гинули — Ідею української самостійної соборної Держави.

Україна зараз є вільною. Народ України у цих дуже складних обставинах чітко прямує до повного усамостійнення України. Сьогодні в Україні пам'ять св. п. Степана Бандери жива. Він як провідник загально знаний і шанований. Його іменем названі численні вулиці й сквери українських міст. Його пам'ять урочисто вшановують ті, що перебрали від нього естафету боротьби за повну незалежність України.

Доповідь прелеґентка Е. Мартинець закінчила словами: „Герої України, між ними св. п. Провідник ОУН Степан Бандера, боролися й гинули, щоб жила Україна, а ми тут, у діяспорі, мусимо працювати, щоб жила Україна".

Зібрані на залі нагородили доповідачку щирими оплесками; Василь Босак — подякував прелеґентці за доповідь.

Український національний гимн „Ще не вмерла Україна..." закінчив гідне вшанування 34-ої річниці смерти Провідника ОУН св. п. Степана Бандери.

Е-Ма

Шукають допомоги для молодого Руслана

Молодий українець із Івано Франківського, Руслан Воробець, приїхав до ЗСА з матірю Ярославою і маленькою сестричкою літом 1993 року, щоб тут найти допомогу у лікуванні своєї руки. Шіснадцятилітний Руслан мав минулого року нещасливий випадок в наслідок якого він не може порушувати одною рукою. В Україні зроблено декілька операцій, але із-за браку відповідного знаряддя та ліків, рука дальше є нерухома. Тому родина Воробців (мати із двома дітьми) приїхали шукати допомоги в ЗСА. Це не є легко і після довгих розшуків найдено хірурга, який погодився зробити складну операцію даром. Бракує однак відповідних фондів на покриття перебування у лікарні, включно із наркозою на саму операцію.

З того приводу мати Руслана, Ярослава, звернулася з проханням до української громади і всіх людей доброї волі допомогти їй у цьому нещасті. До її прохання прилучилися о. Іван Куліш, парох церкви св. Михаїла в Гадсоні, Н. Й., та його парафіяни, парафіяни церкви св. Володимира в Кергонксоні. (обидві церкви православні). Ківаніс клюб в Гадсоні і подружжя Френка Кокса в Ґенті.

Усі вони просять складати пожертви на лікування Руслана на окремо створений фонд Руслана: Hospital Savings Account №01-010338-67111, Hudson City Savings Institution, 562 Warren, St., Hudson, N. Y. або висилати до St Michael's Ukrainian Orthodox Church, 59 Partition St., Hudson, N. Y. 12534.

Д-р С. Сухованченко...

(Закінчення зі стор. 2)

Мій батько походив з Вінничини і служив в Чорноморській фльоті в Севастополі, а мама походила з старинного священичого роду Лопуховичів. Д-р Сухованченко був частим гостем у нашому домі. Багато дечого спільного згадували вони в своїх розмовах-споминах про бувальщину. Це було в 50-их роках і я, будучи юнаком, з цікавістю прислухався до тих споминів, де згадували вони про життя перед революцією.

Помер д-р С, Сухованченко проживши 97 років в Рочестері 1966 року. Поховали його як священика української автокефальної православної церкви св. Покрови. Його дружина Ольга померла 1958 року. Вони були бездітні.

Володимир Пилишенко,
Бракпорт, Н. Й.

Аспекти...

(Закінчення зі стор. 2)

Вони також не націоналізували чужих підприємств.

Не всі держави мають можливість знизити кошт продукту масовим використанням модерної техніки виробництва. Вони можуть мати успіх експортувати свої вироби. Знову досвід поступових країн вказує, що вони плекали справу експорту і велика частка їхнього державного прибутку прийшла з експортів.

Щоб п'ять засад працювало в користь країни і спричинило економічний ріст, потрібна політична стабільність. Без доброго уряду ані чужі, ні свої підприємці не рискуватимуть інвестиційним капіталом. Як і також не працюватимуть без відповідної податкової і монетарної політики спонуки до виробництва. Жодна чужа допомога не буде успішною доки не буде політичної стабільности і економічного глузду.

Україна мусить діяти аґресивно, а не повільно, як це дехто уважає. Вона мусить вводити реформи в ширшому маштабі. Першим завданням реформ України повинно бути припинення інфляції, затримання творення кредиту центральним банком і зменшення державних субсидій підприємств. Потрібні теж приватизація і стимулювання приватного сектора, зокрема малих підприємств.

Такі й інші реформи уможливлять фінансову допомогу Заходу, а з тим і чужоземні капіталовкладення, без яких Україна не може мати економічного успіху.

Завершується книжка про віденську „Січ"

Праця Романа Кухара над історією Українського Академічного Товариства „Січі" у Відні, або, як популярно воно було знане віденської „Січі", добігає успішного кінця.

У листі з 9-го листопада ц. р. він пише мені „...саме вчора закінчив монографію ‚Січі' від її заснування в 1868 році до розв'язання віденською управою міста в 1947 році. ...Моя січова історія буде найповнішою за всі часи, відколи про неї пам'ять сягає. ...Книжка буде мати не менш 200 сторінок, може й більше, враховуючи англомовне резюме, передмову, подяку за співпрацю й фінансові внески добродіїв і додаткові матеріяли в розділі „Адденда", як списки членства, статистика чисельности тощо ... Можу виправдано сказати, що моя праця над самим списуванням (літописанням) історії ‚Січі' — це був найбільш зосереджений час, що я досвідчив досі у своїх літературних зайняттях".

Ділюся тою вісткою д-ра Р. Кухара зі зацікавленими читачами „Свободи", зокрема з членами віденської „Січі", значне число яких живе тут в Америці і деінде в діяспорі.

Роман В. Кухар є відомий від довгих років як всесторонній, творчо-активний письменник. Він є автором ряду повістей, оповідань, поезій і драматичних творів. У своїх творах він залюбки вглиблюється у минуле рідної землі й виводить звідти особливі риси української людини, яких так конечно потребує сучасне, опановане матеріялізмом, покоління. Він був членом віденської „Січі" в 1940-их роках коли студіював у Відні.

Ці його почування і думки про українську людину і були спонукою для нього дати історичний нарис віденської „Січі", цієї передової студентської організації, яка впродовж 80-ти років її існування не лише гуртувала наших студентів у Відні, але й проводила там велику національно-політичну діяльність в користь поневоленого українського народу. З рядів віденської „Січі" вийшло велике число пізніших визначних українських діячів.

Д-р Р. Кухар стоїть тепер перед остаточною фазою — виданням опрацьованої ним історії віденської „Січі". Це не є легке завдання. Воно є получене з коштами, тим більше коли в такій книжці повинні бути світлини, зокрема спільні світлини, які документували б цілість т-ва і його 80-літню хроніку.

Віденська „Січ" заслужила собі на гідну і тривалу пам'ять в українському народі. А ця пам'ять стоїть перед загрозою піти в забуття. Останній ювілейний збірник віденської „Січі" з нагоди її 90-ліття „Над синім Дунаєм" з 1932 року сьогодні годі знайти. Як мені відомо, тут в Америці його мають може дві чи три особи. А і цей, спізнений на чотири роки збірник, бо він мав вийти у ювілейному 1928 році, був би не появився через невідрадне фінансове становище тодішніх січовиків, якби не поміч д-ра Луки Мишуги, колишнього члена віденської „Січі" з 1906—10 років і тодішнього головного редактора „Свободи", і пожертви інших свідомих осіб того часу. В цьому збірнику історія віденської „Січі" кінчилася на 1931 році.

Чи знайдеться сьогодні ще кількох колишніх січовиків, добродіїв, які схочуть допомогти колезі Р. Кухареві видати його історію їхньої Альма Матер? Покищо лиш вісім прийшли йому з поміччю. За 3,900 дол., що наплинули, годі видати задовільну книжку. А час наглить. Тож, шановні члени віденської „Січі", пішліть колезі Кухареві вашу гідну поміч. Нехай ваше ім'я буде у списку добродіїв у його історії. Адреса Р. Кухара: Roman Kuchar, Ph. D., Box 335, Victoria, Kansas 67671-0335.

Допоможім, щоб історія віденської „Січі" не лишилася „білою плямою" для майбутніх поколінь.

Володимир Сушко

ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ в Індонезії досягнуло 29 міл. осіб — 38 відсотків від загальної кількости працюючих. Про це повідомив міністер у справах трудових ресурсів країни Абдул Антіф. „Безробіття, — сказав він, — це бомба уповільненої дії. Якщо проблему не буде розв'язано, бомба вибухне".

ПАРЛЯМЕНТ БУРЯТСЬКОЇ республіки, яка виникла в межах Російської Федерації, запровадив пост президента. Його будуть обирати народним голосуванням. Депутати змінили також назву вищого законодавчого органу — відтепер парлямент буде називатися Народним гуралом Бурятії.

РЕКОРДОВОЇ ШВИДКОСТИ комп'ютерної праці досягнули спеціялісти Національної ляборторії Сандія в Альбукерку. Як повідомила газета „Волл Стріт Джорнал" суперкомп'ютер „Параґон", виготовлений корпорацією Інтел, здійснив понад 1,000 більйонів складних теоретичних операцій за одну секунду. Людині треба було б 3,000 літ, щоб дати собі разу з цим самим завданням.

Музична...

(Закінчення зі стор. 1)

річчя існування, широко відомий із своїх вдалих виступів у ЗСА та Канаді, має широкий репертуар від народних пісень до модерних композицій. Його диригент Богданна Волянська постійно працює над збагаченням репертуару та прецизним виконанням усіх членів ансамблю, яких є 12.

Ансамбль „Промінь". Друга справа — диригент Б. Волянська.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Комітет сприяння українській демократичній пресі в Україні, заснований у метрополії Дітройту 27-го липня 1993 року, вже розпочав акцію рятування нашої преси в Україні, яку майже стерли з лиця української землі ворожі сили яничарів та наступ російської чужоземної преси.

Незадовго Україна буде мати вибори депутатів до Верховної Ради і хто приготує населення до них, такі будемо мати вислідн. Без преси, як головного середника у формуванні національно-політичної думки громадян, демократичним силам в Україні впоратися з цим питанням тяжко, а будування української держави без своєї української демократичної преси, неможливе.

Просимо ласкаво всіх, дослівно всіх, хто лише спроможний, скласти свій даток на цю незвичайно важливу ціль і скласти його якнайскорше. Подаємо адреси кредитівок, де вже відкриті конта, на які можна складати свій даток: Ukrainian Self-Reliance, Detroit, Federal Credit Union, 26791 Ryan Rd., Warren, Mich. 48091; account: „Friends of Ukrainian Democratic Press", No. 11504, або: Ukrainian Future Credit Union, 26495 Ryan Rd., Warren, Mich. 48091; account: „Friends of Ukrainian Democratic Press", No. 5388.

Голова комітету: **Марія Гарасевич**
Секретар: **Христина Юзич**

Повідомляємо рідних, приятелів і знайомих, що ТЛІННІ ОСТАНКИ нашої улюбленої МАМИ

св. п.

Галі зі Стрийських Дидинської

вдови по св. п. інж. Володимирові Ґосдава Дидинському були ПЕРЕПОХОРОНЕНІ з Блумінґтон, Інд. до РОДИННОГО ГРОБІВЦЯ на цвинтарі в ДРОГОБИЧІ, Україна.

Чин перепохоронення довершив о. сов. Іриней Головацький в присутності родини і приятелів дня 22-го червня 1993 року.

Вічна пам'ять нашим дорогим мамі, батькові і бабуні.

СОФІЯ КУДРИК — дочка
д-р ОЛЕГ КУДРИК — зять

Блумінґтон, Інд.

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що в понеділок, 1-го листопада 1993 р. відійшов у вічність на 80-му році життя

бл. п. д-р

ІВАН СЕНЬКІВ

дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, етнограф — сподвижник на ниві народознавства, автор ряду статтей і наукових праць з життя і творчости гуцулів.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ провів в п'ятницю, 5-го листопада в греко-католицькому обряді Всеч. о. Базіліюс Воротняк в церковці манастиря Серця Ісусового в Гаммі, Німеччина, а відтак похоронено тіло спочилого в сусідньому цвинтарі.

У глибокому смутку:
дружина — ҐЕРДА СЕНЬКІВ
дочки — РЕНАТА ШУЛЬЦ й ІРЕНА СЕНЬКІВ
брат — МИХАЙЛО СЕНЬКІВ з дружиною НІНОЮ
та ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді й Україні

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що в суботу, 13-го листопада 1993 р. в місті Веґревіл, Алберта, Канада, упокоївся в Бозі, по короткій недузі на 82-му році життя

наш дорогий і незабутній
СТРИЙКО І ШВАҐЕР

о. декан

ТЕОФІЛЬ ГУРКО

нар. 14-го травня 1911 року, в селі Либохорі, пов. Турка, Україна.

Залишив в глибокому смутку родину в Канаді, ЗСА й Україні:

братова — СТЕФАНІЯ ГУРКО з дітьми МАРІЙКОЮ, АНДРІЄМ і РОМАНОМ, Торонто, Канада
племінниці — ЛЮБА ГУРКО-БОДНАР з мужем ВОЛОДИМИРОМ і дітьми МИРОНОМ та ЛІДОЮ і внучками, Парма, Огайо, ЗСА
ЯРОСЛАВА ГУРКО-РОМАНЧАК з родиною, Красне, Україна
братанки — ІГОР ГУРКО з родиною, Борислав, Україна
БОГДАН ГУРКО, Україна
кузин — БОГДАН ГУРКО з родиною, Люівіл, Кентакі, ЗСА

Д-рові Я. Гурському — 70

Знаю д-ра Якова Гурського із 1946 року із славетного табору біженців Сомме-Казерне в Авгсбурзі, Німеччина. Це був один із культурних центрів на еміґрації 40—50-их років, бо зібралося там багато незвичайних людей: письменників, професорів, журналістів, артистів, мистців. Із письменників там перебували: Улас Самчук, Василь Барка, Олекса Воропай, Володимир Державин, Вадим Лесич, Михайло Орест, Юрій Клен, Олекса Стефанович, Василь Чапленко, Борис Олександрів, Леонід Лиман, Олег Зуєвський, Панас Феденко, Федір Дудко, Іван Манило, Ол. Запорізький, Юрій Буряківець, Яр Славутич та багато інших. Часто сюди приїжджали Докія Гуменна, Людмила Коваленко (Івченко), Тодось Осьмачка, Іван Багряний, Леонід Полтава та інші.

У Сомме-Казерне відбувалися з'їзди еміграційних письменників, там започаткувало своє існування їх об'єднання МУР (Мистецький Український Рух), ініціяторами якого були: Юрій Шерех (Юрій Шевельов), Віктор Петров (В. Бер, В. Домонтович) та Улас Самчук. У Сомме-Казерне постала з ініціятиви проф. Володимира Міяковського й УВАН, Українська Вільна Академія Наук, а першим її президентом був Дмитро Дорошенко. Там відновив свою діяльність екзильний Уряд УНР, Української Народної Республіки, жили там артисти трупи Володимира Блавацького, сестри Лесі Українки Ольга Косач-Кривинюк (там і померла) і Ізидора Борисова, проф. Петро Одарченко, мовознавці П. Ковалів і А. Орел, видавець і агроном Євген Чикаленко, державний муж Ісаак Мазепа (голова Уряду УНР) та багато інших визначних українців. Таке оточення сприяло піднесенню кожного індивідуума, бо ця атмосфера стимулювала до злету духовности, особливо ж молоді. У такому оточені зростав духово Яків Гурський. Відомо ж, добрий грунт дає добрі плоди.

Саме в Сомме-Казерне постала й Філія УВУ, Українського Вільного Університету, де, після закінчення Конотопської Педагогічної школи на Чернігівщині, продовжував він збагачувати свої знання. Молодий Яків був одним із наймолодших, але і найзавзятіших студентів цієї філії УВУ. Був він дуже пильний, жадібно засвоював знання, а почерпнути ці знання було від кого: викладачами були видатні професори, častoгусто із світовою славою, вони уміли полонити увагу студентів глибиною матеріялу і ясністю викладу.

Історик Дмитро Дорошенко викладав історію України — ніби казку розказував. Юрій Шерех (Шевельов) викладав мовознавчі предмети жваво і якось наочно, а головне — із гумором. Не бракувало гумору і письменникові проф. Василеві Чапленкові, який викладав літературу. Дмитро Чижевський, світової слави учений, викладав історію філософії; Володимир Домонтович — мітологію, Іван Коровицький — старослов'янську мову; Володимир Державин — загальне мовознавство, а в Мюнхені, де Яків Гурський продовжував студії і там дістав ступінь маґістра, викладачами були: Григорий Ващенко, Володимир Кубійович, Наталія Василенко-Полонська, Іван Мірчук та інші світочі нашої науки. То були незвичайні часи! Правда, всі ми жили впроголодь, але той голод затамовували цікаві зустрічі на таборовій площі, цікаві дискусії, досконала гра таких майстрів слова, як Йосип Гірняк і В. Блавацький, В. Левицька і Б. Паздрій. Раз-у-раз відбувалися цікаві доповіді на найрізноманітніші теми: Була там і книгарня з найновішими творами еміграційних письменників. Був у таборі і „президент" та „парлямент". То була Україна в мініятюрі. Так, то були незвичайні часи , які проте мусіли закінчитися...

Д-р Я. Гурський

У 50-их роках Я. Гурський виїхав до ЗСА і тут вступив у Пенсильванійський університет, де студіював славістику. Ще бувши аспірантом, викладав російську мову в стейтовому коледжі Пенсильванії та в Дікенсон коледжі. Успішно захистивши дипломну роботу „Українські патронімічні прізвища" на ступінь доктора філософії, Я. Гурський поїхав до Сиракузького університету на посаду асистента професора слов'янських мов. Незабаром тут проф. Я. Гурський став повним професором української, російської, болгарської, македонської, церковнослов'янської мов, як також провадив інші курси з мов та літератури. Врешті він очолив Славістичний відділ при Сиракузькому університеті.

Професія людини формує чи закінчує формування характеру людини. Наші професори-науковці це люди, переважно, чесні і совісні. Що ж до професора Гурського, то він у цьому відношенні чи не перевершив усіх: чесний, сумлінний, щирий, правдомовний, він уміє прощати й забувати кривду, готовий кожному порадити-допомогти, і при тому йому характерна велика скромність. Одне слово - це дуже хороша людина. Як виховник і викладач, у відношенні до студентів він дуже, проте, вимогливий, але ж це є на користь студентів, бож одноразово професор ніколи не відмовляє студентові у допомозі, уміє і хоче його відповідно скерувати,навіть „витягти" його, як заходить така потреба.

Під час викладів проф. Гурського у Сиракузькому університеті ступінь маґістра здобуло багато українців, серед них Андрій Горняткевич (пізніше здобув докторат у Гарварді), Микола Степаненко, Олекса Сеник (Ол. Запорізький), Павло Маляр, Орест Кравс (ступінь маґістра і докторат). Студенти любили проф. Гурського і поважали за його справедливість і знання. Ще треба згадати обов'язковість проф. Гурського: — нехай каміння з неба валиться, він дотримає слова, з'явиться на умовлену зустріч, завжди виконає обіцяне. Не багато, на жаль, таких людей.

Усі свої літні вакації д-р Гурський віддавав праці із студентами в УВУ в Німеччині, в Гарвардському університеті, а останнього часу в Києві. Цього літа не відмовляється він поїхати в Київ, і це буде його третій літній курс української мови у Міжнародній Школі Україністики в Києві, де в його авдиторії бувало понад сто студентів. Переважаюча більшість студентів цих курсів — це люди із Франції, Німеччини, Австрії, Італії, Філяндії, Болгарії, Угорщини, Бразилії, Польщі, ЗСА, Японії, як також із т. зв. Східньої діяспори. Відомий українцям японський славіст Казуо Накаі, професор Японського університету, вислухав два курси у д-ра Гурського, а цього року приїхала у Київ на курс проф. Гурського японка-аспірантка (на жаль, не пригадую її прізвища) і привезла надруковану в Японії „Граматику української мови", автором якої є Казуо Накаі, сама ж вона перекладач світової клясичної літератури, переклала вона коло ста томів, з яких п'ять-шість — із українських клясиків.

Поза викладанням д-р Я. Гурський не відмовляється від громадської праці, часом „чорної". Він є другим заступником президента УВАН, членом президії УВАН та її секретарем, очолює він Лінґвістичну секцію в НТШ, в Науковому Товаристві ім. Шевченка, був він упорядником і редактором збірника УВАН, упорядкував збірники на пошану диригента-композитора Гр. Китастого, на пошану Ю. Шевельова, уклав бібліографію публікацій Ю. Шевельова, редагував і редагує мовознавчі статті Енциклопедії Українознавства.

Проф. Гурський написав цілий ряд наукових праць, літературних статтей, що з'явилися в Енциклопедії Українознавства, в анналах УВАН, у виданнях УВУ, НТШ, у „Літературній українській газеті", у газеті „Свобода", у журналі „Нові дні", „Українському квартальнику" і в інших.

Понад тридцять років проф. Гурський живе з родиною в Сиракузах, Н. Й. Дві його доні — Леся і Таня закінчили Школу Українознавства ім. Лесі Українки і добре володію українською мовою. Вся родина: його дружина і теща, брала активну участь у громадському житті м. Сиракуз, як також у православній громаді. Проф. Яків Гурський кілька років був викладачем у Школі Українознавства, виступав у громаді із доповідями і не лише в Сиракузах, а і в Ютиці, Рочестері, провадив освітні курси для молоді на Одумівській оселі „Київ", чи у Гантері.

Пані (ім'я рек) Гурська брала участь у драматичному гуртку, бо має гарний голос і непересічні артистичні здібності, тому вона чудово деклямує та виступає з доповідями при церкві. Доні Леся і Таня втішали громаду грою на бандурах. Пані Шкільна, теща професора багато працювала при церкві, допомагаючи збудувати церкву, зліпивши, мабуть чи не з вагон вареників. Бог обдарував її гарним голосом, вона співала у церковному хорі.

Таня Гурська закінчила Славістичний відділ Сиракузького університету, де студіювала українську, російську, болгарську та старослов'янську мови і успішно захистила докторську дисертацію на тему „Українська мова для російськомовних студентів". Д-р Т. Гурська дістала в спадку від батька не лише його фах, а і величезну батькову бібліотеку, яка перейде незабаром у її користування. Батько, бач, зумів зацікавити доню своєю наукою!

Проф. Я. Гурський, якому сповнилося 70 років, пішов на заслужену емеритуру, але ж продовжує інтенсивно працювати — закінчує укладати македонсько-український словник, зовсім безінтересовно продовжує уділяти консультації студентам-докторантам.

Побажаймо ж шановному Професорові Я. Гурському здоров'я, щоб він і надалі передавав свої знання молодшому поколінню і щоб далі доповнював українську наукову скарбницю своїми цінними працями.

Надія Сеник

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 12-го ГРУДНЯ 1993 р.

Карнеґі, Па. — Річні збори 481-го Відд. УНСоюзу Т-ва ім. Івана Франка, о год. 1:30 по пол. в авдиторії церкви Пресв. Трійці в Карнеґі, Па. На порядку нарад — звіти та вибір урядовців Відділу на 1994 рік. Проситься всіх членів взяти участь у зборах. — Гелен Возняк, секр.

Дітройт, Миш. — Річні загальні збори 175-го Відд. УНС, о год. 1-ій по пол. в залі Української Мишиґенської Ліґи, 6690 Мишиґен вул. Порядок: відкриття і вибір президії, відчитання протоколу з попередніх загальних зборів, звітування: а) Управи, б) делеґатів, в) К. Комісії, дискусія над звітами, абсолюторія уступаючій Управі, вибір нової Управи, справи різні, питання і внески, закриття ділової частини нарад. Після ділової частини нарад — товариська гутірка при каві й солодкім. Якщо на означену годину не прибуде відповідна кількість членів, збори почнуться півгодини пізніше, без огляду на кількість присутніх. — Леся Лаврин, фін секр.

РОЗШУКИ

Пошукую свого батька
МИКОЛУ СУЛИМУ,
із села Гостинцеве, Мостиського району, який був мобілізований до польського війська в 1939 р. По війні в 1949-50 рр. виїхав до ЗСА і проживав — проживає у місті Рочестері або околиці Ню Йорку. Цей розшук, це плач дочки, яку залишено 6-місячним немовлятком разом з матір'ю Марією. Батька, або людей доброго серця, які знають про нього, прошу писати на мою адресу:
Україна, Львівська обл.
Мостиський р-н, с. Волиця
Ганна Миколаївна Сулима